

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

(गुजरात सरकार द्वारा स्थापित)

“ज्योतिमय” परिसर,
श्री बाबाजी मंदिरની સામે, સરખેજ-ગાંધીનગર હાઈવે,
છારોડી, અમદાવાદ-382 481

E-mail: feedback@baou.edu.in

Website : www.baou.edu.in

સત્રીયકાર્ય ઓગષ્ટ – 2017

સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ

AMK, AED

પાઠ્યક્રમ : બજાર પ્રક્રિયા :-AMK-01

નિકાસ પ્રક્રિયા અને દસ્તાવેજી કરણ :-AED-01

અભ્યાસકેન્દ્રને સોંપવાની છેલ્લી તારીખ

28/02/2018

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્ર,

બી.એ./બી.કોમ. અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા બદલ આપને અમારા વતી ખૂબ ખૂબ અભિનંદન. આપ દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છો જેમાં આપની ઉપર અધ્યાપકનું કોઈ અંકુશ નથી. આ પધ્ધતિમાં આપને સ્વંય અનુશાસન અપનાવવું જરૂરી છે. આપને આપના વિષયની કેડીટ અનુસાર આ વિષયમાં દૈનિક 2 કલાક સમય ફાળવવો આવશ્યક છે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું ફોર્મેટ એ આપની સત્રાંત પરીક્ષાના ફોર્મેટ પ્રમાણે જ રાખવામાં આવેલ છે, જેથી અમારી પરીક્ષાની તૈયારી અર્થે યોગ્ય સમજ માટે સ્વાધ્યાયકાર્ય ખૂબ ઉપયોગી છે. સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ આપને મળેલી અભ્યાસ-સામગ્રીમાંથી સીધા જ કોપી કરવાના નથી, આપ જે વાંચન કરો છો, જે સમજો છો, તે આપની પોતાની ભાષામાં લખવાનું રહેશે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું પુનઃમૂલ્યાંકન થતું નથી જો કોઈ વિષયના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં ઓછા ગુણ હોય તા ફરીથી લખેલું સ્વાધ્યાયકાર્ય સ્વિકારવામાં આવશે નહીં. જેથી આપ પ્રથમ વખતે જ વ્યવસ્થિત જવાબો લખી જમા કરાવશો. જેથી સારામાં સારા ગુણ મેળવી શકશો અને ઉત્તમ પરિણામ પ્રાપ્ત કરી શકશો.

ખૂબ ખૂબ શુભકામનાઓ સહ,

સ્વાધ્યાયકાર્ય વિભાગ

અગત્યની સૂચનાઓ

- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ: **28/02/2018** છે, તો આ સમય મર્યાદામાં આપે સ્વાધ્યાયકાર્ય લખી જમા કરાવવું જરૂરી છે.
- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની રસીદ લેવી ફરજિયાત છે. જેથી ભવિષ્યમાં સ્વાધ્યાયકાર્યને લગતી કોઈ પૂછપરછ કરવી હોય તેના ઉકેલમાં રસીદ રજૂ કરી શકાય.
- તમારા ચેક થઈ ગયેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય તમારી સત્રાંત પરીક્ષા પહેલા જ કેન્દ્ર પર રસીદ બતાવી પરત લેવા જેથી પરીક્ષાના વાંચન અર્થે પણ તેને ઉપયોગમાં લઈ શકાય.
- બી.એ./બી.કોમ. અભ્યાસક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં પાસ થવા માટે **36** ગુણ લાવવા જરૂરી છે, જો તેનાથી ઓછા ગુણ હોય તો તે સ્વાધ્યાયકાર્યમાં વિદ્યાર્થી નપાસ માનવામાં આવશે, અને તે સ્વાધ્યાયકાર્ય ફરીથી લખવાનું રહેશે.
- સ્વાધ્યાયકાર્યના ગુણ વગર ફાઈનલ માર્કશીટ મેળવી શકાશે નહીં.
- લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની સાથે સ્વાધ્યાયકાર્યનું પ્રશ્નપત્ર ફરજિયાત જોડવું.
- આ પછીનું પેજ વિદ્યાર્થીએ પ્રિન્ટ કાઢી તેમાં માંગેલ માહિતી ભરી લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્યના પ્રથમ પેજ ઉપર લગાવવું.

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમનું નામ : ટી.વાય.બી.એ./બી.કોમ.

પાઠ્યક્રમ : _____

નોંધણીનંબર : _____

અભ્યાસકેન્દ્રનું નામ : _____

નામ : _____

અભ્યાસકેન્દ્ર કોડ નં. : _____

સરનામું : _____

મોબાઈલ નંબર : _____

ઈ-મેઈલ : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____

તારીખ : _____

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
અમદાવાદ
અભ્યાસક્રમ : બી.એ./બી.કોમ. તૃતીયવર્ષ
પાઠ્યક્રમ : બજાર પ્રક્રિયા
સત્રીયકાર્ય : ઓગષ્ટ- 2017

કુલ ગુણ-100

ઉત્તીર્ણ થવાનું ધોરણ- 36 ગુણ

વિભાગ-ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1500 શબ્દોમાં આપો. (2X20=40)

1 સૂક્ષ્મ પર્યાવરણ એટલે શું ?

અથવા

પ્રત્યાયનની પ્રક્રિયા વિષે ટૂંકમાં સમજ આપો.

2 પેદાશમીક્ષ અને પેદાશરેખાની વ્યૂહરચનાઓ વિષે સમજ આપો.

અથવા

વટાવના પ્રકારોની વિસ્તૃત સમજ આપો.

વિભાગ-બ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1000 શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે બે) (2X15=30)

1 વેચાણના સિધ્ધાંતો કયા છે. ?

2 ઓર્ડર લેવો અને ઓર્ડર મેળવવા વચ્ચે ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

3 વિજ્ઞાપનથી થતા લાભો જણાવો.

4 એકત્રિત જથ્થાત્મક વટાવ અને બિન એકત્રિત જથ્થાત્મક વટાવ વચ્ચે તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) (2X5=10)

1 મોસમી વટાવ એટલે શું ?

2 પેદાશ મિશ્ર એટલે શું ?

3 ભારતમાં ટ્રેડ-મોર્કની નોંધણી કઈ રીતે કરવામાં આવે છે.

4 પેકેજિંગના વિવેચન એટલે શું ?

5 નૂર સમાવિષ્ટ કિંમત નિર્ધારણ એટલે શું ?

વિભાગ-ઘ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાં ખરાં ખોટાની નિશાની કરો. (ગમે તે દશ)

(2x10=20)

- 1 માર્કેટિંગ મિક્ષના ચાર 'P'તરીકે પણ ઓળખાય છે.
- 2 કોઈપણ કંપની એક જ પ્રકારના પેદાશ મીક્ષ પર કાયમ માટે અવલંબિત રહી શકે છે.
- 3 વ્યવસ્થાતંત્રીય ખરીદકર્તાઓને મોટા જથ્થામાં માલ જોઈએ છે.
- 4 દરેક સમાજમાં તેના લોકો વચ્ચે સામાજિક મોભાની સમાનતા જોવા મળે છે.
- 5 બજાર એટલે જ્યાં ખરીદ વેચાણની દુકાન આવેલી હોય
- 6 વેચાણ પ્રવેગીકરણનો મુખ્ય હેતુ વિજ્ઞાપન અને વેચાણને વધુ અસરકારક બનાવવાનો હોય છે.
- 7 વિજ્ઞાપન લોકોના ધ્યાનને કોઈક ચીજવસ્તુ કે સેવા તરફ વાળતા નથી.
- 8 વેચાણ કિંમત = ચિલત ખર્ચાઓ + સ્થિર ખર્ચાઓ + નફાનો ગાળો.
- 9 માલ વેચવા માટે નિમવામાં આવતા એજન્ટોને લિલામ કરતા એજન્ટ કહે છે.
- 10 ખાસ પ્રકારની વસ્તુઓ વેચવામાં આવતી હોય તેવી દુકાનોને ખાસ વસ્તુ વેચતી દુકાનો કહે છે.
- 11 ડિપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર એક નાની દુકાન છે.
- 12 માર્કેટિંગમાં કિંમતનિર્ધારણ એ ધણો જ સંવેદનશીલ તથા અગત્યનો નિર્ણય છે.

AMK-01

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમ : બી.એ./બી.કોમ. તૃતીયવર્ષ

પાઠ્યક્રમ : નિકાસ પ્રક્રિયા અને દસ્તાવેજી કરણ

સત્રીયકાર્ય : ઓગષ્ટ- 2017

કુલ ગુણ-100

ઉત્તીર્ણ થવાનું ધોરણ- 36 ગુણ

વિભાગ-ક વિવરણાત્મક શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1500 શબ્દોમાં આપો. (2×20=40)

- 1 આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના મહત્વના મુદ્દાઓ વિગતે વર્ણવો.
અથવા
આયાત-નિકાસ નીતિના હેતુઓ જણાવી આયાત-નિકાસ નીતિના કાયદાકીય મૂળતત્ત્વો જણાવો.
- 2 ઈ.સી.જી.સી ના સંચાલનના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો જણાવી. પોલીસી મેળવવાની પદ્ધતિ જણાવો.
અથવા
વિનિયમ દરના પ્રકારો જણાવો.

વિભાગ-ખ મધ્યમ શ્રેણીના પ્રશ્નોના જવાબ 1000 શબ્દોમાં આપો.(ગમે તે બે) (2×15=30)

- 1 નિકાસ વેપારના સંદર્ભમાં વહાણ કે સ્ટીમર ભાડે રાખવાની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.
- 2 જોખમના પ્રકારો
- 3 કસ્ટમ પરવાનગીની કાર્યવાહી વિગતે ચર્ચો.
- 4 સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝની રીબેટ અંગેની કાર્યવાહી વર્ણવો.

વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.(ગમે તે બે) (2×5=10)

- 1 ભારતીય વ્યાપાર મેળા સત્તામંડળ (ટ્રેડ ફેર ઓથોરિટી ઓફ ઈન્ડિયા) એટલે શું ?
- 2 વ્યાપાર વિકાસ સત્તામંડળ (ટ્રેડ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી) એટલે શું ?
- 3 ખાસ ઈમ્પ્રેસ્ટ લાયસન્સ એટલે શું ?
- 4 બ્લેન્કેટ એડવાન્સ લાયસન્સ એટલે શું ?
- 5 આવકવેરા માફી એટલે શું ?

વિભાગ-ઘ બહુવિકલ્પ (MCQ) આધારીત પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચા જવાબ સામે (✓)કરો/
(ગમે તે દશ) (2×10=20)

- 1 CIF એટલે.....
(ક) કોષ્ટ, ઇન્સ્યોરન્સ એન્ડ ફેઈટ (ખ) કોષ્ટ, ઇન્સ્યોરન્સ એન્ડ ફેઈમ
(ગ) કોષ્ટ, ઇન્વેસ્ટમેન્ટ એન્ડ ફેઈટ (ઘ) કસ્ટમ, ઇન્સ્યોરન્સ એન્ડ ફેઈટ
- 2 DDP એટલે.....
(ક) ડ્યુટી ઓન ડીલીવરી પાસ (ખ) ડીલીવરી ઓન ડ્યુટી પેઈડ
(ગ) ડિલીવર્ડ ડ્યુટી પેઈડ (ઘ) ડિલીવર્ડ ડ્યુટી પાસ
- 3 બિલ ઓફ લેડીંગ એ _____ દ્વારા આપવામાં આવતો દસ્તાવેજ છે.
(ક) ગુડ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની (ખ) ગુડ્સ પ્રોડક્શન કંપની
(ગ) સેલીંગ કંપની (ઘ) શીપીંગ કંપની
- 4 પાકી કે અવિકલ્પી શાખ પત્ર એ _____ નો પ્રકાર છે.
(ક) શાખ પત્ર (ખ) દસ્તાવેજી પત્ર (ગ) લેખ પત્ર (ઘ) કાર્યવાહી પત્ર
- 5 લાભાર્થી એટલે.....
(ક) જે પાર્ટીની વિરુદ્ધમાં ધિરાણ પત્ર સંબોધાયો હોય તે
(ખ) જે પાર્ટીના નામે ધિરાણ પત્ર સંબોધાયો હોય તે
(ગ) થર્ડ પાર્ટીના નામે જે ધિરાણ પત્ર સંબોધાયો હોય તે
(ઘ) ઉપરોક્ત ત્રણમાંથી એક પણ નહીં
- 6 ECGC એટલે.....
(ક) એક્સપોર્ટ કેડીટ એન્ડ ગેરંટી કોર્પોરેશન (ખ) એક્સપોર્ટ કેડીટ એન્ડ ગેરેન્ટી
કોર્પોરેશન
(ગ) એક્સેસ કેડીટ એન્ડ ગેરેન્ટી કોર્પોરેશન (ઘ) ઉપરોક્તમાંથી એક પણ નહીં
- 7 ઇન્સ્ટીટ્યુટ કાર્ગો ક્લોઝ અને વિમાનું રક્ષણ એ.....
(ક) નફા-નુકસાનનો પ્રકાર છે. (ખ) નફાનો પ્રકાર છે.
(ગ) ઇન્સ્ટીટ્યુટ નો પ્રકાર છે. (ઘ) નુકસાનનો પ્રકાર છે.
- 8 માલ રસ્તામાં હોય ત્યારે કુદરતી કે માનવ સર્જિત આફતોને કારણે ઉભા થતા જોખમો એટલે....
(ક) Meritime Perils-દરિયાઈ જોખમો (ખ) હવાઈ જોખમો
(ગ) ખાસ જોખમો (ઘ) સામાન્ય જોખમો
- 9 નીચેનામાંથી એક માલના વિમાનો કરાર છે.
(ક) ઓપન પોલીસી (ખ) ક્લોઝ પોલીસી (ગ) થર્ડ પાર્ટી પોલીસી (ઘ) ખાનગી
પોલીસી

- 10 નિકાસ માટે આવશ્યક માલ સામાન સાધનોનો પર્યાપ્ત પૂરવઠો પૂરો પાડતા નોંધાયેલા નિકાસકારોને આપવામાં આવેલું લાયસન્સ એટલે
- (ક) આર આઈ એલ લાયસન્સ (ખ) આર.ઈ.પી. લાયસન્સ
(ગ) આર.ઓ.આઈ લાયસન્સ (ઘ) આર.એમ.એલ લાયસન્સ
- 11 એમ.ડી.એફ એટલે.....
- (ક) માર્કેટ ડીમાન્ડ ફંડ (ખ) માર્કેટ ડીમ્ડ ફંડ (ગ) માર્કેટ ડીનાઈડ ફંડ (ઘ) માર્કેટ ડેવલપમેન્ટ ફંડ
- 12 ભારતમાં નિશ્ચિત વેચાણો જે ને નિકાસો તરીકે ગણવામાં આવેલા હોય છે.
- (ક) નિકાસ અદ્દશ્ય ગણેલ (ખ) નિકાસ સદ્દશ્ય ગણેલ (ડીમ્ડ એક્સપોર્ટ)
(ગ) નિકાસ ખાધ ગણેલ (ઘ) ત્રણેયમાંથી એક પણ નહીં
-

AED-01